

Sylwia Żmijewska- Kwiręg
"Szkoła ucząca się", Centrum Edukacji Obywatelskiej

*Artykuł powstał z inspiracji Paige Tutt 13 Formative Assessments That Inspire Creativity,
www.edutopia.org*

Jak angażować ucznia w zbieranie dowodów na własne uczenie się podczas lekcji?

Skuteczne sposoby na monitorowanie przez uczniów własnych postępów edukacyjnych wspierają zaangażowane uczenie się i dostarczają nauczycielowi rzetelnych informacji o tym, co może zmienić w swojej praktyce, by uczniowie skuteczniej się uczyli. Ale też rozbudzają radość z uczenia się (samodzielnie lub w grupie) oraz pobudzają kreatywność u uczniów i uczennic.

Przygotowanie ucznia do takiej aktywności na rzecz własnego uczenia się nie jest łatwe.

- Młodemu ludziom często brakuje świadomości swojej roli w tym procesie.
- Nie znają i nie dostają praktycznych narzędzi pozwalających monitorować własne uczenie się.
- Przeceniają lub nie doceniają faktyczny poziom swojej wiedzy i umiejętności.
- Unikają przyznawania się, że coś sprawia im trudność i proszenia o wskazówki czy pomoc innych.

Rolą nauczyciela jest stworzenie takich warunków, w których uczniowie i uczennice w bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni systematycznie ćwiczą się w przyglądaniu własnemu uczeniu się. Dzieje się to wtedy, gdy:

- realizują różnorodne zadania edukacyjne, które im samym i ich nauczycielom dostarczają wiedzy na temat tego, co już potrafią, a co wymaga wciąż rozwoju,
- systematycznie doświadczają prostych, krótkich i pobudzających kreatywność form refleksji nad nowymi treściami i umiejętnościami,
- mają okazję, po uzyskaniu wiedzy lub umiejętności, do natychmiastowego ich przeciwiczenia w praktyce.

Istotą oceniania kształtującego jest strategia, która mówi o “organizowaniu w klasie dyskusji, zadawania pytań i zadań dających informacje, czy i jak uczniowie się uczą.

Zobacz więcej na temat strategii 2 i pozostałych strategii OK.

Autorzy artykułu podpowiadają **13 praktyk**, które - bazując na kreatywności ucznia - angażują go w zadania pozwalające zobaczyć jemu, jego kolegom i nauczycielowi, gdzie jest w procesie uczenia się

Proste symbole. Rysowanie w trakcie uczenia się symboli odnoszących się do faktów, dat lub abstrakcyjnych koncepcji jest pomocne np. w utrwalaniu nowego słownictwa.

Nauczyciel prosi swoich uczniów o współtworzenie symbolicznej biblioteki językowej, która jest wizualnym przedstawieniem ważnych terminów z jednostki lekcyjnej/tematycznej.

List do przyjaciela. Uczniowie w liście do kolegi wyjaśniają nowo poznaną koncepcję zakładając, że adresat nie wie nic na jej temat.

Podobno w taki sposób programiści i informatycy, przygotowują się do prezentacji klientowi spoza branży złożonej materii i nie tyle piszą list co mówią do...gumowej kaczki, która prawdopodobnie niewiele wie na temat branży IT.

Tweet historyka. Uczniowie wcielają się w osobę znanej historycznej postaci i "tweetują" o jakimś ważnym wydarzeniu z jej życia, tak jakby to ona sama zrobiła. Oczywiście można

sięgnąć do innych (niż Tweeter) bliskich nastolatkom narzędzi czy aplikacji. Tweet może mieć postać papierową lub online.

Aby upewnić się, jak dobrze uczniowie rozumieją wybraną przez nich postać, warto zapytać ich, kogo ta postać może obserwować w mediach społecznościowych, a także jakie tematy byłyby popularne w ich kanale w tym czasie.

Zabawa z broszurą. Uczniowie tworzą własne broszury informacyjne (można im wcześniej pokazać takie robione przez profesjonalistów), które opisują kluczowe cechy koncepcji czy omawianego zjawiska lub w których wyjaśniają jakieś wydarzenie historyczne lub odkrycie naukowe.

Można to zrobić za pomocą papieru i materiałów plastycznych lub cyfrowo za pomocą aplikacji, takich jak Canva lub Google Slides.

TED Talks. To świetna okazja to wygłoszenia własnych opinii na temat jakiejś wartej rozpowszechnienia idei lub zjawiska i skonfrontowania się z cudzymi stanowiskami.

Dla przykładu można obejrzeć z uczniami takie wystąpienie (korzystając z publikowanych na YouTube TED-owych wystąpień). Następnie uczniowie wybierają znaczącą ich zdaniem ideę omawianą na lekcji i tworzą własne przemówienia na jej temat. Nie musi temu towarzyszyć publiczne wystąpienie - można zaprosić do tego tylko ochotników.

Stwórz komiks. Uczniowie, korzystając z cyfrowych narzędzi tworzą własne komiksy, łącząc informacje z kilku lekcji. Nie chodzi jednak o to, by były to komiksy o wszystkim, co było na lekcji. Powinny mieć one jasny cel, wartościowy dla ucznia i nauczyciela a także możliwość wykorzystania ich w dalszej pracy z rówieśnikami lub młodszymi kolegami i koleżankami.

Na przykład po lekcji na temat odżywiania uczniowie mogą tworzyć komiksy, w których wyjaśniają główne składniki odżywcze.

Postaw billboard. Uczniowie w małych grupach tworzą uliczną reklamę, poprzez którą planują upowszechnić nowo poznaną koncepcję.

Warto poprzedzić to zajęcia, podczas których młodzi ludzie zapoznają się z narzędziami używanymi przez reklamodawców do przekonywania ludzi do kupowania ich produktów.

Wyśpiewaj lekcję. Rap o zagadnieniach poruszanych na lekcji dostarcza uczniom radości, zmienia tempo lekcji i rozluźnia atmosferę związaną np. z trudnym, wymagającym wysiłku tematem.

Ważne jest tu systematyczne działanie: najpierw uczniowie określają główną koncepcję lekcji i wypisują związane z nią słowa kluczowe. Na przykład w rapie o kolejności działań jeden z nauczycieli wymienił „operacje, kolejność, nawiasy, wykładnik, mnożenie, dzielenie, dodawanie i odejmowanie”.

Narysuj powiązania. Kiedy rysujemy to, czego się uczymy, to podświadomie zadajemy sobie takie ważne w uczeniu się pytania: Jaki jest związek między dwoma obiektami? Jak go przedstawić? Jak duże/małe są w stosunku do siebie te obiekty? Jaki mają mieć kształt? Gdzie je umieścić? itp.

Można zapraszać uczniów w trakcie lekcji do tego, by rysowali obrazek, który ilustruje związek między terminami z lekcji oraz zachęcać ich do refleksji, jak to pomaga im w uczeniu się: Jak dobrze zapamiętałem materiał po przedstawieniu go na moich rysunkach? Kiedy rysowanie może być pomocne w moim uczeniu się? Kiedy to wcale nie pomaga?

3 minuty na wizji. Uczniowie dobierają się w pary i udają, że są prowadzącymi i ekspertami w programie telewizyjnym. Podczas swojej części programu (np. 3 minuty) zadają (prowadzący) i odpowiadają (ekspert) na kilka pytań dotyczących lekcji.

Listy śmiechu. Na koniec lekcji uczniowie wymieniają dziesięć najważniejszych wniosków, ale tak, by były one z domieszką humoru.

Wytnij i wklej. Uczniowie samodzielnie, w parach lub w grupach tworzą kolaże (forma dowolna), tak by wykazać się zrozumieniem głównych tematów i pojęć lekcji.

3-2-1 Akcja! Nauczyciel wybiera z ostatnio wspólnie czytanego tekstu (wiersz, sztuka teatralna lub opowiadanie) fragment i prosi uczniów, by je aktorsko zinterpretowali i odtworzyli, nie wykorzystując żadnych rekwizytów, scenografii czy kostiumów . 5-minutowe występy mogą prezentować w klasie, nagrywać i przesłać nauczycielowi do przeglądu lub udostępniać rówieśnikom.

Dlaczego warto stosować takie, pozornie zabawowe praktyki? Zdaniem autorów artykułu, który był dla mnie inspiracją, “badania sugerują, że kiedy dzieci są zachęcane do wykorzystania swojej wyobraźni, aby pokazać, co wiedzą, mają tendencję do zadawania sobie bardziej innowacyjnych pytań, przeprowadzania burzy mózgów na nowe rozwiązania problemów i syntetyzowania materiałów w oryginalny i zaskakujący sposób”.

I tym samym nie tylko ujawniają co już wiedzą, ale też aktywnie pogłębiają swoją wiedzę i umiejętności oraz wypracowują dobre nawyki trwałego uczenia się.

Wszystkie powyższe wskazówki, choć odnoszą się do lekcji, można stosować w każdej sytuacji edukacyjnej. W przedszkolu, w domu, na wycieczce.

Link bezpośredni do artykułu: https://www.edutopia.org/article/creative-formative-assessments?fbclid=IwAR17Y5cHbtNl6GRhcocSL1--uCNmMkwtYJ0eJz7fy2COikNtl_3lgOOWeSw

SZKOŁA
UCZĄCA SIĘ

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ